

Kishíró

TORDASI

1994. október

ÖNKORMÁNYZATI LAP

IV. évfolyam 5. szám

Márai Sándor:

Mennyből az angyal menj sietve

Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a karácsony,
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Agyal, vigyél hírt a csodáról.

Csatogtasd szaporán a szárnyad,
Repülj, suhogj, mert nagyon várnak.
Ne beszélj nekik a világról,
Ahol most gyertyafény világol,
Meleg házakban terül asztal,
A pap ékes szóval vigasztal,
Selyempapír zizeg, ajándék,
Bölcs szó fontolgat, okos szándék.
Csillagszóró villog a fákról:
Agyal, te beszélj a csodáról.

Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett –
És sokan vetnek most keresztet.
Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,
Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa: Magyarország.

És elmegy sok ember előtte:
A Katona, ki szíven döfte,
A Farizeus, ki eladta,
Aki háromszor megtagadta.
Vele mártott kezet a tábla,
Harminc ezüstpénzért kínálta
S amíg gyalázta, verte, szidta:
Testét ette és véréit itta –
Most áll és bámul a sok ember,
De szólni hozzá senki nem mer.

Mert ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonyfa,
Ördög hozta, vagy Agyal hozta –
Kik köntösére kockát vetnek,
Nem tudják, mit is cselekszenek,
Csak orrontják, nyílnak, gyanítják
Ennek az éjszakának titkát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.
És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államszéferi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasadt az égbolt,
Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.”

Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérlik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
Ér kérlek, egyre többen kérlek,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők – akik örökségbe kapták –:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?

Agyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– a gyermek, a számár, a pásztor –
Az alomban a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Lehelletükkel állnak strázsát,
Mert csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg nekik – mennyből az angyal.
(New York 1956.)

Meghívó

Tordas Község Önkormányzata
tisztelttel meghívja
a községben élőket az
**1994. október 23-án délelőtt
9 órakor**
kezdődő koszorúzási ünnepségre,
amelyet a hősi szobornál
rendezünk.

Ünnepi beszédet mond:
Papp Pál országgyűlési képviselő.

Megjelenésükre számítunk
és szeretettel várjuk.

Történelmünk otoberei

Őszidőben régi októberrek emlékét
idézi fel a hazáját szerető és féltő magyar
ember.

1849. október 6-án Aradon oltotta ki
a hős tábornok életét az idegen, elnyomó
hatalom. Meghaltak bátran, emelt fővel
a férfiak, akiknek szent volt a haza. S
még hányan veszték el, lelkükben őrizve
a Szózat parancsát:

„Hazádnak rendületlenül légy híve,
óh magyar!”

Csodálatos és egyben szomorú is,
hogy oly sok év után az aradi gyásznapi
emléke milyen elevenen él a nemzet szí-
vében.

Talán mert minden népet a megróbál-
tatások edzenek acélosan keménnyé és
vértanúi példájából a reménytelen csüg-
gedés helyett történelmi küldetésének és
fennmaradásának hitét meríti. Hőseink
élő lelke sokban hozzájárult ahhoz, hogy
a magyarság összeroppanás nélkül tudja
elviselni Trianon vértanúságát, a világhá-

borúk vereségeinek szörnyű következményeit, s azt a negyvenegynéhány éves szenvedést, amit a bolsevista rémuralom zúdított a magyar nemzetre.

Az aradi tizenhármak követték az ötvenhatos forradalom októberi hőseinek szízeit.

Mégis fennmaradtunk, mégis élünk. Az idegen elnyomás nem tudta elpusztítani a nemzetet, mert ez a nemzet élni akart és élni akar. Mert hősei áldozatából, a mártírok véréből új erőt merít fennmaradásához.

Ma látszólag csend van. Nem folyik vér a pesti utcán. De az 56-os októberi forradalom előestéjén, az októberi mártírok példáját látva újra esküdünk kell.

Esküdünk arra, hogy nem hátrálunk meg, hogy Magyarországot nem hagyjuk elveszni, hogy hőseink áldozata nem volt hiábavaló. Hogy Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg.

Ma még nyögünk a nehéz terhek alatt. Nem látjuk még

a jövőt. Fáradtak vagyunk és reménytelenek. De eljön az idő, amikor újra boldogan ölelkezünk össze. Úgy, mint ötvenhatban. Testvér lesz mindenki, aki hazánk boldog jövőjét szolgálja.

Erre buzdítanak bennünket az 56-os forradalom és szabadságharc hősei és aradi tizenhármak.

Őszidőben régi októberek emlékét idézzük fel.

Vajon a mi hazaszeretünk mekkora mércével mérhető?

Ma látszólag csend van. A csendes, békés hazaszeretet is óriási erő, de az legyen feltétel nélküli!

Az emlékező október után ne feledkezzünk el majd a halottak napján az I. és a II. világháború áldozatairól sem, akik szerte Európában jellelten sírokban nyugszanak, s akiket hiába várt haza anya, feleség, gyerek.

Áldd meg az emléküket Uram, mert értünk haltak ők!

Dr. Hamza Lászlóné

Aradi emlékeink közül...

Damjanich János imája október 5-ről 6-ra virradóra:

„Oltalmazd meg, Mindenható, az én különben is szerencsétlen hazámat a további veszedelemtől!... Áldd meg Aradot! Áldd meg a szegény, szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot!”

Lázár Vilmos levele feleségének:

„Adj gyermekeink mindegyikének, ha kilép a világba, egy emléket tőlem – élő jelét annak, hogy az, aki becsületesen és tisztán élte életét – nyugodtan bír meghalni, ha ártatlanul is, mint én.”

Leiningen-Westwrburg Károly levele feleségének:

„A gyerekek... a te szavaidból fogják megismerni apjukat, és ki mondaná meg nekik jobban, mint te, hogy apjuk, bár az emberi törvények elítélték, szívében becsületes ember volt, aki meggyőződéséért halt meg.”

Sajnovics János Általános Iskola
Petőfi Sándor Múvelődési Ház
TORDAS

„Csak törpe nép feledhet ős nagyságot,
Csak elfajult kor hős elődöket,
A lelkes eljár ősei sírlakásához,
S gyűjt régi fényből új szövétneket.”
(Garay J.)

MEGHÍVÓ

Szeretettel és tisztelettel meghívjuk Önt **1994. október 28-án** (pénteken) este 6 órára az iskola aulájába a **MAGYARSÁGTUDAT, MÚLTUDAT** című előadásra

Vendégünk:
KISZELY ISTVÁN
antropológus

A Képviselő-testület jegyzőkönyvéből

A nyári szünet után a Képviselő-testület szeptember 9-én ülésezett. Ülésének fő napirendje a gazdálkodás I. félévi teljesítésének értékelése volt.

Az önkormányzat 1994. évi tervei alapján folytatódott a négy évvel ezelőtt meghatározott célkitűzések megvalósítása. Az elmúlt években a kitűzött célokat megvalósította az önkormányzat. Ez a megállapítás látszik megvalósulni ez évben is.

Ez évben a fő cél – a fejlesztési és karbantartási feladatokon túl – a takarékos gazdálkodás, tartalékok képzése, amely biztonsági alapot képez az előre nem látható kiadásokra, másrészt az önkormányzati választások során megválasztott új képviselő-testületnek olyan kasszákat kell átadni, amivel biztonsággal indíthatja az 1995. évi gazdálkodását.

A képviselő-testület megállapította, hogy a bevételek és a rendelkezésre álló tartalék biztosította a feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezetet. Igaz, hogy a lekötött tartalék egy részéhez hozzá kellett nyúlni, amelynek oka elsősorban a művelődési ház felújítása és az ÁFÉSZ részére – az épület felújításának folytatására biztosított 1 millió forintos ideiglenes pénzátadás volt az oka.

Tervezett feladataink közül befejeztük:

– művelődési ház tetőfelújítását, csapadékvíz elvezetését, belső felújításából a kisterem teljes felújítását és a nagyterem padozatának cseréjét,

– óvoda udvar felőli folyosójának átépítését,

– intézményeink teljes nyári karbantartását,

– utak kátyúzását, a „gesztenyes” védelmét (fák nyelését),

– szennyvízcsatorna tanulmányterv elkészítését,

– a közalkalmazotti törvényből fakadó bérfejlesztéseket.

– evangélikus egyházzal kötött megállapodás alapján a régi iskola megváltása miatti összeg egy részének kifizetését,

– kajászói út vízrendezését,

– Petőfi út 6. sz. alatti szolgálati lakás gázfűtésének megépítését, fürdőszoba felújítását,

– anya- és gyermekvédelem célját szolgáló tanácsadó belső felújítását.

Folyamatban van:

– tornaterem tetőszerkezetének felújítása,

– egyes útcsatlakozásoknál rácsos átereszek építése.

– Arany J. utcai lépcső átépítése.

A lakosság pénzéből, önerős beruházként, a hivatal közreműködésével megépült:

– 350 fm gázvezeték (Vörösmarty utca, Dózsa Gy. u. két kis közének gázellátása),

– 110 fm vízvezeték a Gárdonyi G. utca végétől a zártkertiek részére.

Ismét bizonytalan a végrehajtása az erdőmajori épület tetőszerkezet kijavításának. Ez egyben azt is jelenti, hogy az épület állaga tovább romlik.

A gazdálkodás értékeléséhez hozzátartozik az is, hogy az élet drágulása az önkormányzati pénztárcát sem kímélte. Ha a testület nem képzett volna 2,3 millió tartalékot, ha saját bevételeink növelése érdekében nem tesszünk meg mindent, komolyabb nehézségeink lettek volna. Mindehhez hozzátartozik az is, hogy a községben élők közül nagyon sokan – vállalkozók és nem vállalkozók – erejükhez mérten segítettek feladataink végrehajtását. Sokan vállaltak újra társadalmi munkát, akiknek ezért köszönet jár. Az ilyen önzetlen segítők közül még több kellene, mert az önkormányzat nem önmagában lévő, önmagáért létező szervezet, hanem a faluval a faluért dolgozó szervezet.

Csupor Zoltán Mihály érseki tanácsos rovata

KÜLÖNÖS TÖRTÉNELEM

A legtöbb nemzet története a mondák ködös homályában vesz el. Ős-őseink legnagyobb gondja az önfenntartás volt és nem az, hogy eredetüket és történetüket valamiféle módon tudassák a késő utódok oknyomozóinak.

A hiányt utólag mondákkal pótolták pl. a nagy római birodalom megalapítóját Romulust és Rémust egy nőstény farkas szoptatta és nevelte fel.

A japán császárok egyenesen az istenektől származtatták magukat. A görög mondák is tele vannak ilyen „isten” eredettel. Magyar mondáink szerint Árpád vezér ősanja Emes(e) Ügek (Ögek) vezér és felesége Önedbilia leánya volt, akinek áldott állapotában egy saske-selyű, vagy sólyom jelent meg és fejét Emes(e) keblére hajtva, ennek gyönyörűségéből Emes(e) méhéből egy folyó eredt, mely szétterjedt széles vidéken és földeken. A jósok ezt úgy magyarázták, hogy fia kivezeti népét az őshazából és neves királyok lesznek utódai. Megszületett fiát az álomlátás után ÁLMOS-nak nevezték, aki Árpád fejedelem édesapja volt.

Így vagyunk a nyelvек eredetével is. A Szentírás arról tudósít bennünket, hogy Isten úgy alázta meg a bábeliek gőgjét, mely szerint égi

erő tornyot akartak építeni, hogy megzavarta nyelvüket és nem értették meg egymás szavát. Innen erednének a különböző nyelvek? A Szentírás ugyan sugalmazott könyv, de nem nyelvtudományi bizonyíték!

Elődeink sokáig azt hitték, hogy nyelvünk a zsidó nyelvvel rokon. Ez a rokonság – szerintük – nagyon előkelő helyet biztosított nekünk. Ezután jött Sajnovics János, aki 1770-ben megjelentetett könyvében bizonyította, hogy a finnugor népek nyelvcsaládjába tartozunk. Megjegyezte azonban, hogy valószínűleg egy sokkal nagyobb nyelvcsaládnak vagyunk leszármazottjai.

A finnugor nyelvrokonság azt jelenti, hogy visszamenőleg a finn-volgai kor Kr.e. 2500-ban, a finn-permi-kor Kr.e. 1000-ban, a finn-ugor-kor Kr.e. 2500-ban, az urali-kor Kr.e. 4000-ban volt. És azelőtt? És megazelőtt??? Erről semmit sem tudunk?

Persze a tudósok kutatták a nyelvi ősmúltat. Így merült fel a sumér-magyar rokonság, sőt azonosság elmélete.

Ezt az elméletet azonban a szláv megszállás alatt tilos volt vallani, vagy legalábbis hangoztatni. Szláv harapógóban voltunk és magyarságunk akadálya volt a pánszlávizmus gondolatának megva-

lósításában. Nem egyezett el-gondolásaikkal, hogy egy ősi, sőt talán a legősibb nép vagyunk akiktől – és nem tőlük származik minden kultúra.

Évtizedeken keresztül vita tárgya volt a hunn-magyar rokonság. Néhány tudós azonban úgy döntött, hogy ez a mesék világába tartozik. Azokat akik ezt, vagyis a rokonságot vallották, azokról azt mondták, hogy az álmodozók világába tartoznak. Mondták ezt azért is, mert a hunnokat barbároknak tartották és ezért szégyelték ezt a kapcsolatot. Ma már tudjuk, hogy Attila és népe éppen nem volt barbár. Sőt! Attila kitűnően képzett és kulturált hadvezér és ember volt. Tökéletesen beszélt a latin nyelvet és magyarul beszélt. Ma már az sem meglepő, hogy a magyar volt az anyanyelve!

Krónikásaink, pl. Kézai Simon, vagy Anonymus állítják, hogy a székelyek hunnok voltak, akik várták, hogy a többi hunn törzsek Árpád vezérlete alatt „újra visszatérjenek” Pannóniába. Ebből az következik, hogy a hunnok magyarok voltak és rovás-írással írtak. Ilyen emlékekkel rendelkezünk pl. 1934-ben Szeged-nagyszikszós határában feltártak egy sírt. Ebből került elő egy kehely, melynek oldalából a hamvasztásos tűzben kiégtek az ékkö-

vek. A rovásírással felirat azonban szépen olvasható: „eS-El El-I Me-G-oN K-AR-ok Ti-TÁ-NÁ t a SZT RÓ-M-AI Le-án”. (Ezzel öli meg onkarok-magyarok! – titánját a Szent római lány - a Szent Római Birodalomból jött lány.)

Ismert, a hunn királyi udvarban lezajlott tragédia. Attila tehát nem természetes halállal halt meg (orrvérzésben), hanem ifjú felesége mérgezte meg, akit ettől kezdve a hunnok Ildikónak = öldöklőnek neveztek.

Hunn sírokból előkerültek aranytalak, melyekben mai magyar nyelven is érthető szövegeket kapartak (véstek) pl. „Arany éket Izsák hunn csinálta”. Vagy: „Ruga-Róka király arany tálcája.” stb.

A hunn-magyarok tehát magasán kultúrált nép voltak, akik nemcsak írtak-olvastak, hanem bámulatos haditudományuk volt, és ugyanakkor ötvöseik remek tárgyakat alkottak.

Őseink tehát nem szervezetlen kóborló bandák voltak, akik innen-onnan szedgették össze nyelvüket és kulturájukat, hanem a ma 15 millió magyar hajdan sokmillió, tehetséges népnek leszármazottjai, akik megalapozták a nemzetközi műveltség alapjait.

Köszönet a kertészeknek

Iskolánk dolgozói és tanítványaink nevében szívből köszönjük Botta Zsolt-nak és Kiss Károlynak a több tízezer forint értékű virágot, amelyet térítés nélkül adományoztak intézményünknek, s az ezzel járó munkát is elvégezték.

Igazán szép példája ez a szeretetnek, a gyerekekért való tenniakarásnak.

Dr. Hamza Lászlóné

Áll a bál! Ön is kíváncsi rá?

Tartson velünk
1994. október 22-én
a tordasi Művelődési Házban
20 órától.

Zene:
Kristály Duó

Belépő: 150 Ft

Tombola, büfé, tánc és jó szórakozás várja!
Szeretettel várjuk!

Hírek, információk, programok

Az önkormányzati munka során a képviselő-testület tagjaira a stabilitás volt jellemző. A jó képviselői munka, a testületi munka, a megértés azt eredményezte, hogy senki sem mondott le. Sajnos haláleset miatt történt az első váltás, amikor Turda Sándor aki a 10. legtöbb szavazatot kapta a választásokkor, került a testületbe, majd most szeptemberben Cifka János foglalta el helyét a képviselők között. Ennek oka, hogy Szemerei János elköltözött a községből, így mandátuma megszűnt.

Köszöntjük Cifka Jánost a képviselők között, egyben megköszönjük Szemerei János evangélikus lelkész képviselői munkáját, kívánva neki eredményeket új lakó- és munkahelyén. Kívánjuk neki, hogy hamar találja meg helyét az új közösségben, vegye körül őt olyan szeretet, amelyet Tordason kapott.

Az augusztus 20-án rendezett Szent István napi Vidám-ságok jól sikerültek. Nagy szerepet játszott ebben az időjárás és az egész rendezvényt szponzoráló vállalkozók támogatása. Köszönjük az alábbi vállalkozók anyagi és egyéb segítségét: Harer Lajos, Palotás János, Tóth Ferencné, Kunsági László, Cifka János, Gál Istvánné, Farkas Jenő, Gergő ABC, Vasvári Pál, Szociális Otthon, Fajtakísérleti Állomás, Mg-i Szövetkezet Gyűró, Gazdaszövetkezet Gyűró, Botta Zsolt, Feldhoffer József, Kiss Károly.

Reméljük, hogy a már öt éve elkezdett hagyományt jövőre is folytatni tudjuk, hogy jövőre is lesznek szponzoraink és a költségek több támogató között oszlanak meg.

Reméljük, hogy jövőre azok is támogatják e rendezvényt, akik eddig nem tették, pedig lehetőségük erre adott. Reméljük azt is, hogy aki támogatást ígért azt meg is teszi.

A nyári szünet után újra indult a MOZI. A mozi minden héten pénteken várja a látogatókat.

A vetítést végző és a filmet is biztosító vállalkozó szeptember 1-től emelte a vetítések díját. Ennek ellenére a belépődíj nem változott. A műv.ház egy-egy vetítésért 5.250.- Ft-ot fizet, amelynek fedezete a jegybevétel.

A mozi ezévi működése eddig azt bizonyította, hogy érde-

mes volt újraindítani. Reméljük, a mozi szerető közönség a jövőben sem marad távol.

A művelődési ház által indított nyelvtanfolyam a Fajtakísérleti Állomáson indul, mert itt volt megfelelő számú jelentkező. További jelentkezést még elfogadnak.

Jelentkezni lehet az állomás vezetőjénél, vagy a művelődési házban.

A tanfolyam időpontja:
hétfő 13 - 15.30 óráig.
szerda: 14.30 - 17 óráig.

A székesfehérvári Vörösmarty Színház bérletes előadásaira bérletek még korlátozott számban kaphatók a művelődési házban. A 8 előadásra szóló bérlet ára 1440 Ft. Minden előadásra, szükség szerint, autóbust indítunk.

November hónapban kabaré előadást, december 6-án pedig Mikulás műsort szervez a művelődési ház.

Csupor Zoltán Mihály érseki tanácsos szeretettel vár minden katolikus vallású gyermeket hittanoktatására, minden vasárnap a templomban a szentmise után.

A halottak napja közeledtével kérünk mindenkit, becsülje meg a mások munkáját. A rendezett temetőben a kijelölt helyre szállítsák el az elszáradt növényeket.

Halottaink tisztelete párosuljon az élő ember tiszteletével!

Itt az őszi! Ez egyben arra is figyelmeztet bennünket, hogy a lombhullással, a rózsák és virággyásokkal a közterületen is feladatunk van. Ne feledjük!

Gyerekek - Szülők!

Cirkuszjegyek igényelhetők a Művelődési házban (munkaidőben) 1994. október 25-ig. Utazás autóbusszal 1994. november 5-én 12.30 órákor.

A műsor címe: Szia, szia Szaurusz!

Időutazás játékkal, zenével, Durrell meséje nyomán a KO-LIBRI Színház vendégjátéka.

A jegyek ára: 260 Ft + autóbuzsköltség.

Halottaknap megemlékezés lesz 1994. október 31-én délután 16.30 órákor. A megemlékezést tartja: Karsay Lajos evangélikus lelkész.

Tudja Ön?

- hogy a tulajdonjog keletkezésére, módosulására, megszűnésére vonatkozó magánokiratnak a keletkezés helyén és idején kívül ügyvédi ellenjegyzést, vagy a nyilatkozattevő, illetve a szerződő felek névalírásiának valódiságára vonatkozó közjegyzői tanúsítást kell alkalmaznia.
- hogy a munkaszerződést - az öt napot meg nem haladó időtartamú ún. alkalmi munka kivételével - írásba kell foglalni. Ha a felek elmulasztják a munkaszerződés írásba foglalását, az érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezménye, hogy az ebből eredő jogokat és kötelezettségeket úgy kell elbírálni, mintha azok érvényesek lettek volna.
- hogy mi szerint mentesül a munkavállaló a munkavégzési kötelezettség alól. Az alábbiak szerint (Munkatörvénykönyv 107 §.
- * amíg állampolgári kötelezettségét teljesíti (pl. szavazás, hatósági, bírósági idézés tanúként megjelenés, sorozás stb.)
- * közeli hozzátartozó halálakor, esetenként legalább két munkanapon át (közeli hozzátartozó: házastárs, az egyenes ág belső rokon, a házastárs egyenes ág belső rokona, örökbefogadott mostoha- és neveltgyermek, az örökbe fogadó, a mostoha- és nevelőszülő, a testvér, az élettárs)
- * a kötelező orvosi vizsgálat, valamint a véradás miatt távol töltött teljes időtartam,
- * keresőképtelen beteg,
- * ha elháríthatatlan ok miatt nem tud a munkahelyén megjelenni (ha pl. havazás, árvíz miatt a közlekedés leáll)
- * munkaviszonyra vonatkozó szabály, vagy a munkáltató engedélye alapján.

Csipkelődő

Kutyatulajdonosok! A kutyák zárt udvarban való tartása, kóborlásuk megakadályozása éjszaka is kötelező. A jellegzetes kutyák éjszaka is felismerhetők, ha pedig még mérgesek is a járókelőkre, azt a járókelő is megjegyzi és nappal felismeri.

Traktorosok! A Sajnovics Kastély mögötti erdő, amely a pihenést, a kikapcsolódást hivatott szolgálni, nem tanpálya. Kérjük ezért, hogy a jövőben ne az erdei ösvényeken tanuljon traktort vezetni, törve-zúzva fát és bokrot.

Az erdei út, becsületes út.

Fiatalok! Amennyiben a Sajnovics Kastély mögötti kiserdőben kívánsz szórakozni, szalonnát sütni, ne a tornapálya elemével tüzeljétek! Éppen elég kárt okoztak a tornapálya eszékeiben azok, akik fát gyűjtve a gyűjtögetés helyett a tornaszakozókat vitték haza.

Gyerekek! Megtaníthatná már veletek valaki (tanár, szülő), hogy a fák, bokrok nagymértékű kivágása, barbár irtása, ágak letördelése - bárhol is legyen az - környezetünket károsítja!

Háborús naplóból 3.

Amikor – tényleges katonai szolgálatom alatt – biztonsági őrségen álltam a Miskolc melletti Kisgyőr-i katonai lőtéren, egy helybeli gazda, aki fáért ment kocsival az erdőbe a lövészet ideje alatt – tiltó felszólításomra azt felelte: „tudom én mére jár a golyó”.

Hát – itt a fronton az első napokban még nem tudtam, hogy „mére jár a golyó” – így történt meg mindjárt az első napokban az alábbi eset: míg szakaszom a tisztálkodással, szállásberendezéssel volt elfoglalva, parancsot kaptam, hogy vegyem fel az összeköttetést zászlóaljunk jobb szárnyán a szomszédos „Varga századdal” – az esetleges műszaki zárak telepítésének megbeszélésére. Napgyárból megmutatták merre van.

Balázs őrmesterrel és Kuna nevű tizedessel átvágtunk a község egy részén. Majd a falu megszűnt, a terep emelkedni kezdett. Mögötte a Don. Igen kora hajnal volt. Az éppen felkelni készülő nap sugarai a folyót takaró vastag ködtakarót ilyekeztek áttörni. Egy ideig a domb belső oldalán haladtunk beszélgetve, az ellenségtől fedve. Majd kiértünk a domb élére, melynek folytatásaként jelezték a kérdéses századot.

A domb innenső oldalán aknavető szakasz építette fészkeit, másol a távbeszélők bajmoldotak drótaikkal, itt-ott pár magyar katona cipekedett valamivel, – szóval folyt a berendezkedés.

Mire a domb élére értünk, az első nap sugarak már áttörték a hajnali ködöt, éles dörrenés és nagy visszhang hallatszott, majd mindez gyors egymásutánban megismétlődött. Az ismeretlen helyen arra gondoltunk, hogy a mieink lőnek. Téves gondolatainkat azonban helyes irányba terelték a körülötünk becsapódó lövedékek, és a vijjogó repeszdarabok. Minket lőttek! Az asztalsímaságú terepen csak a levágódás, és a futás segített, hogy mielőbb eltűnjünk a dombélről.

Mi – kezdők – nem számítottunk arra, hogy a felkelő nap a dombélen haladókat szépen kirajzolja a horizontra. Bizony akkor még nem tudtuk „mére jár a golyó”.

Úgy látszott, hogy nem is tudjuk beérni a Varga századot.

Egyik felugrásnál a földre támaszkodt kezemet kegyetlenül megégette egy közvetlen mel-

lém csődött szilánk, ami – ha kissé közelebb kerül – éppen a hátamba vágódik.

Vissza! – adtam ki a parancsot, amit csak a közelebb levő Kuna tizedes hallott, az elől levő Balázs őrmester nem. Nagy lihege kikerültünk a tűzből a domb mögé. Balázs Feri sehol. Kuna nagy szomorúan mondja, hogy hátratekintve látta, hogy Balázs megsebesült – két katonának húzta be egy futóárkba. Hát ez nagyon lehangolt. Mindjárt az elején sebesülés. És éppen Balázs, a kiváló jutasi őrmester. Vajon milyen a sebesülése? De ha katonák segítették, az csak a Varga század lehetett, (ezt tudva, már csak pár lépésre voltunk a Varga század futóárkaitól).

A domb aljában lévő aknavető szakasz telefonján felvettük az összeköttetést a Varga századdal és nagy örömmel értesültünk róla, hogy Balázs ott van, nem is sebesült meg. Kuna nagy izgalomban gondolta.

A szovjetek egy kis kaliberrű – 7 cm-es ágyúval lőttek ránk vagy huszat. Ezt az ágyút a gyalogság használta – a magyaroknál a CSIM-BUM nevet kapta. Aki minket látott oda-vissza rohagálni a tűzben – a látványt is nyugodtan nevezhette volna csim-bum cirkusznak. Második tűzkeresztsg.

Szakaszunknak az volt a feladata, hogy a zászlóalj 7 km-es védőkörletében ellássa azokat az egyszerűbb műszaki feladatokat, melyeket a gyalogság műszaki kiképzés és ismeretek hiányában nem tudott volna elvégezni. Ilyenek: a zászlóalj parancsnokság részére a föld alá kellett építenünk egy három helyséből álló harcálláspontot, benne telefonközpont, iroda, a zászlóalj parancsok szállása, stb. Irányítanunk kellett a század és szakaszparancsnokok óvóhelyei kiépítésének, futóárkok telepítésének, tűzgépek fészkeinek kijelölését, építésüknek az irányítását. A gyalogság öntevékeny volt, nekünk csak irányítanunk kellett. A fő munka azonban az erődítés irányítása volt, nevezetesen a munkásszázadok tevékenységének kijelölése – így a harcokci árkok, drótkadályok helye, műszaki ellenőrzése, végül aknamezők telepítése a saját vonalak előtt. Utóbbi kizárólag a szakasz feladatát képezte.

A munka egyidőben az egész 7 km-es védőkörletben

folyt, nagyon szereteágazó tevékenységet jelentett.

Mintegy 10 nap múlva megérkeztek az aknák. Magyar gyártmányú – egyszerű botlódó aknák, majd hasáb aknák, végül tányéraknák. Fárasztó volt az anyag helyszínre szállítása is, hiszen tárolni csak hátul lehetett, telepíteni viszont vonalaink előtt. A telepítés csak éjjel történhetett, mivel a „senki földjére” kerültek az aknamezők. A munkához csak egészséges, bátor és vállalkozó katonákat lehetett használni. Egy köhögő, vagy balkezes, ideges, vagy félfő katona itt számba sem jöhetett. Így a szakaszunk csak a felére lehetett számítani.

A botlódó aknák, és hasáb aknák a horhosokba, bokros részekre kerültek, míg a tányéraknák az olyan helyekre, ahonnan harcokci támadással lehetett számolni. Mindegyik fajtát mezőben telepítettük, több sorban, sakktablaszerűen. A mezőkben kapukat is hagytunk, hogy szükség esetén a mieink átmehessenek a mezőn. Az egyes mezők elkészülte után vázlat készült róluk, melyeket a magasabb parancsnokságok a maguk térképére rajzoltak. Legutolsó munka mindig az élesítés volt, ami a gyutacsok behelyezését jelentette. Ezután már senki sem mehetett a mezőre. Ezt a legjobban képzett katonák végezték, rendszerint Balázs őrmester.

A munka nem volt veszélytelen, egyrészt nagyon csendben kellett dolgozni, nehogy a túlsó partról neszt vegyék a tevékenységnek, másrészt ma-

ga az anyaggal való bánásmód is veszélyt jelentett.

Harmadsorban a magyar utasítás nélkül érkezett német „S” (ugró) aknák már élesítetten érkeztek, de előbb tanulmányoznunk kellett, hogyan kell velük bánni. Voltak fadozba, fém alkatrészek nélkül készült aknák, melyeket aknavető készülék nem érzékelt. A kúp alakú, kartonba zárt aknák (tapadó aknák) pedig harcokcokra kellett volna oda-tapasztani, de erre nem került sor.

Voltak még zsákmányolt apró, orosz aknák, melyeket ők saját tűzfészkeik biztosítására használtak. Ezeket a bokrokban szét kellett rakosgatni. Egy-egy kúszó-mászó katona megsemmisítésére alkalmasak voltak.

Gyalogságunk nagyon bízt az általunk telepített aknamezőkben, de nagyon félt is tőlük. A szovjetek viszont nagy érzékkel – néhol állásaink előtt éjjel felszedték a korszerűtlen botlódó aknáinkat, anélkül, hogy robbantak volna. Éppen a nagy bizalom miatt nem nagyon tartották szem előtt és tűz alatt a mezőket a mieink, így történhetett a felszedés.

Bármennyire is igyekeztünk zajtalanul dolgozni, itt-ott valami csak megcsörrent. Ilyenkor túloldalról géppuska tüzet kaptunk. Szerencsére a géppuskák tüze magasabbra, az álláspontjainkra voltak éjjere beállítva, a világító lövedékekkel tüzdelt sorozatok a fejünk felett süvítettek el. Sohasem sérült meg senki telepítés közben.

Szucsák Elemér

Autóbusz menetrend

Többek kérésére közöljük a településen át közlekedő autóbuszok menetrendjét:

Székesfehérvár – Gyúró

11.35 – 12.57 H-Sz-ig

13.35 – 14.40 H-P-ig

16.35 – 17.40 H-P-ig

Martonvásár – Gyúró

M 5.15, 5.45, M 6.25, 7.20, 8.40, X 12.42, + 12.42, M 14.25, Z 14.25, 15.20, M 16.00, 16.40, M 17.25, 18.15, 20.30, 21.50

Gyúró – Martonvásár

4.05, M 4.40, 5.15, M 5.55 (Tordasról), M 6.00 (Szfvára), X 6.40 (Szfvára), + 6.40, 7.45, 11.55, M 13.00 (Szfvára), Z 13.40, M 14.50, 16.05, 16.55, 19.45, 21.25

Jelmagyarázat:

+ munkaszüneti napokon (vasárnap) + aug.20., dec.26. húsvét hétfő

M munkanapokon (hétfőtől-péntekig)

X munkaszüneti napok kivételével naponta

Z szabad- és munkaszüneti napokon (szombat-vasárnap)

Érdekességek

Időjárás előrejelzés 1902-ből

MINDSZENT HAVA (OKTÓBER)

- 1-4-ig Borult napok, nagy szél.
5-11-ig Országos eső, utána szeles, tiszta idő, szélcsend.
12-18-ig Többnyire derűs, hűs napok, reggel zord, éjjel hideg.
19-25-ig Derült, hűs, szeles.
26-31-ig Ködös, zord, éjjel deres.

SZENT ANDRÁS HAVA (NOVEMBER)

1. Hideg lég.
2-8-ig Ködös idő, többnyire változó, nedves, ködös, hideg.
9-15-ig Eső, szeles, borult, nappal mérsékelt hideg, reggel fagyos.
16-22-ig Enyhe, ködös, később északi szél, hideg levegő, végefelé kis havazás.
23-29-ig Kellemetlen, zord idő.
30. —

* * *

A POSTÁRÓL

Gyűjtötte Csopor Zoltán Mihály

Jó tudni:

- hogy a világ legrégebbi postaszolgálatát kr.e. 4000-ben létesítették Kínában és 3000-ben Egyiptomban és Asszíriában.
- hogy a papírost először használták levélírással Kínában kr.e. a 2. században.
- hogy XI. Lajos francia király adott engedélyt arra, hogy a posta magánleveleket is kézbesíthetett. Ezt a rendeletet 1464. június 9-én dátumozták.
- hogy Andora az egyetlen ország, melyben ingyen továbbítják a belföldi leveleket.
- hogy a világon a legmagasabbra épített postahivatal Tibetben van: 4575 méter magasságban.
- hogy a Cook szigetek egyik korallzátonyán van a legkevesebb lakost kiszolgáló postahivatal, ugyanis a szigetek egyetlen lakosa van, akit 1969. július 22-én postamesternek neveztek ki.

* * *

Világnapok, világünnep

Postai Világnap

október 9.

1874. október 9-én alapították az Általános Postaegyesületet (utóbb Egyetemes Postaegyesület), amely a nemzetközi postaszolgálat összehangolása, továbbfejlesztése érdekében jött létre. A 22 alapító ország között volt Magyarország is. 1948-tól az ENSZ szakosított intézménye, jelenleg több mint 160 ország tagja.

Látássérültek Nemzetközi Napja

október 15.

Célja a közvélemény figyelmének felhívása a vakok és gyengénlátók sajátos helyzetére, keresve gondjaik megoldásának lehetőségeit, a társadalom széleskörű és teljesebb értékű beilleszkedésük útját.

Élelmiszer Világnap

október 16.

Az ENSZ szervezete, a FAO 1979-ben tartott konferenciáján magyar javaslatra.

Takarékossági Világnap október utolsó munkanapja

A világ takarékpénztárainak 1924-ben tartott első kongresszusán hozott döntés értelmében.

Mindszentek Napja november 1., Halottak Napja november 2.

Budapest Ünnepnapja

november 17.

1873-ban ezen a napon egyesült Pest, Buda és Óbuda. Budapest Fővárosi közgyűlése 1991. március 21-i döntése értelmében a főváros Ünnepnapja nov. 17.

„Ne gyújts rá” Világnap november harmadik csütörtöke

A Nemzetközi Rákellenes Unió (UICC) ajánlása alapján ezen a napon az egész világon emberek milliói próbálnak felhagyni a dohányzással.

AIDS Elleni Világnap

december 1.

1988-ban, december 1-jét AIDS Elleni Világnappá nyilvánította az Egészségügyi Világszervezet (WHO). A WHO ezzel is felhívja a figyelmet a nemzetközi összefogás szükségességére.

Bányásznapi – Szent Borbála Napja

december 4.

Szent Borbála a bányászok védőszentjének napja, a bányászok és a kohászok ünnepe.

ZÖLD SOROK

Egészségvédő fokhagyma

A fokhagyma mindenre jó, ez az egyik legegészségesebb fűszernövényünk. Izületi gyulladás esetén vágjunk el egy tisztított fokhagymagerezdet, fogyasszuk el, vagy vegyünk be egy fokhagyma kapszulát.

Fáradt, fájós, kihűlt lábainkat dörzsöljük be fokhagymával. Álmatlanság esetére a szeletekre vágott fokhagymával dörzsöljük be a lábunkat. Szájszék vagy kaparó torok esetén két óránként ajánlatos egy-egy fokhagyma gerezd szétrágása. Gyógyhatását frissen, nyers állapotában fejt ki a legjobban. Terjengő szaga miatt azonban legtöbbször este szoktuk fogyasztani.

Ha a legerősebb, legintenzívebb fokhagymahatást szeretnénk elérni, a nyers és lehetőleg lédús fokhagymát tisztítás után azonnal zúzzuk össze, vagy fokhagymaprésen át nyomjuk az ételbe. Az éppen forrásponton lévő ételből oldódik ki a legjobban az illóolaj és aromanyag.

Ha kevésbé erősen akarjuk, a hozzáadott fokhagymával együtt forraljuk egy-két percig az ételt. Ha csak lehelletnyi ízfűzést kívánunk elérni, pirítsuk át minimális zsiradékon az apróra vágott fokhagymát.

A friss, lédús, zöld fokhagyma ugyanúgy fogyasztható, mint a zöldhagyma: szárálva is lehet fűszerezni, mint a zöldhagyma szárral vagy a snidlinggel.

* * *

Nem csak férfiaknak

...haladjunk a korral, törődjünk a divattal
vizsgáljuk ruháinkat!

Autótáska – a csuklón fityegő autótáska praktikus holminak számított jó tizenöt évvel ezelőtt. Az iratok, a kulcs, pénztárca a zsebben is elfér.

Betűrt póló – a póló és a trikó nem ing, bár azt sem kell mindig betűrni a nadrágba. A puha anyagból készült pólót pedig egyenesen tilos!

Féher zokni – a sportpályán és az orvosi rendelőben előírt viselet. Az elegáns férfi fekete, sötétkék vagy sötétbarna – lehetőleg selyem – zoknit visel, és mindig egyszínűt!

Színes, műszálas jogging – a sportpályán kívül csak otthon viselhető. Aki utcára veszi fel, legfőljebb megvető pillantásokat kaphat cserébe. Ha valaki ráadásul félcipőt húz hozzá és felteszi az aranyláncot és karkötőt is – elárulja, hogy nincs stílusa.

Hírdetések

Karácsonyra fenyőfa előjegyezhető december 15-i szállítással. Garantáltan friss vágás, diszkont áron. Gyökeres ezüsthéjű folyamatosan kapható. Bedi Ferenc Tordas, Sport utca 2.

* * *

A SZERVO AUTÓS MAGÁNISKOLA (Fekete Imre) és a Művelődési Ház személygépkocsivezető tanfolyamot indít havi kezdéssel.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a műv.házban munkaidőben, 1994. október 31-ig.

* * *

Vállalkozók figyelem!

Október 1-jétől megkezdjük működésünket. Vállaljuk pénztárkönyv és naplófőkönyv vezetését számítógépes könyvelőprogramunkkal, az ehhez kapcsolódó számviteli és adóügyi szolgáltatásokkal együtt. Vállaljuk továbbá építészeti tervezést, műszaki tanácsadást. VVK Klubkártya 10 % kedvezmény. KÖR-MÖL BT 2464 Gyúró, Thökölly u.2. Tel.: (22) 378-562

Tordasi Kishíró — Független kéthavilap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Tagjai: Márki Ferenc, Dr. Hamza Lászlóné
Számítógépes kiadványszerkesztés: Csepeli Julianna
MÁTRIX Kft. Székesfehérvár, Zichy liget 10. Tel.: (22) 329-888
Megjelenik kéthavonta, 600 pld-ban. Készült: Duna-Print Kft.,
Dunaújváros, Gutenberg köz 2. F.v.: Farkas István